

Stagiul National de Biospeologie

Closani, 1987-2001

Stefan NEGREA

Director Stagiu

Stagiul National de Biospeologie a fost ctitorit în 1987 de catre Dan Dancau, directorul de atunci al Institutului de Speologie "Emil Racovita", si de semnatarul acestor rânduri numit directorul stagiului. A fost prima dintre cele trei scoli cu profilul specializat înfiintate pentru instruirea speologilor neprofesionisti în tainele acestei stiinte care se ocupa cu multiplele aspecte ale vastului domeniu subteran. Al doilea a fost Stagiul National de Topografie si Cartografie Subterana (1988) iar al treilea Stagiul National de Carstologie-Geospeologie (1992). Toate trei s-au dovedit folositoare pentru ridicarea nivelului de cunoastere al tinerilor speologi, dovada, toate trei functioneaza si astazi. Stagiul National de Biospeologie se desfasoara, prin stagii anuale, timp de o saptamana la Statiunea Speologica de la Closani (jud. Gorj) a Institutului de Speologie "Emil Racovita".

În primele trei stagii (1987-1989), Scoala a fost organizata si sustinuta exclusiv de Institutul de Speologie si a beneficiat de aportul unor biospeologi profesionisti. În aceasta perioada, în afara celor doi lectori permanenti de la înfiintare si pâna în prezent (dr. Alexandrina Negrea si Dr. Stefan Negrea), ne-au onorat cu prestatia lor Dr. Corneliu Plesa, Dr. Gheorghe Racovita si Dr. Iosif Viehman de la Cluj, precum si Dr. Dan Dancau si Viorel Boghian din Bucuresti. Ca monitori am avut, de asemenea, cadre bine pregatite: colegi biospeologi mai tineri si elevi care au absolvit Stagiul National de Biospeologie cu calificative maxime. Dintre ei mentionez pe cercetatorii Oana Moldovan si Bogdan Onac, din Cluj (azi doctori în stiinte) si pe Gunther Karban din Resita (unicul speolog amator cu articole publicate în periodicul Institutului de Speologie).

Dupa 1990, în conditiile reorganizarii activitatii speologilor amatori, Stagiul a trecut sub auspiciile Societatii Române de Speologie-Carstologie – Institutul asigurându-i în continuare conducerea stiintifica prin Directorul Scolii – Dr. Stefan Negrea – si prin corpul de lectori format din Dr. Alexandrina Negrea, drd. Vasilica Iavorschi si asist. Victor Gheorghiu. Pe parcursul anilor 1999-2001, ultimii doi lectori au devenit indisponibili si au fost înlocuiti cu trei cercetatori mai tineri din Institut si anume drd. Andrei Giurginca, drd. Victoria Boitan din Bucuresti, si drd. Sanda Lepure de la Cluj. În anul 2001 am introdus experimental o noua disciplina, Paleobiologia Vertebratelor condusa de Dr. Emanoil Stiuca, de asemenea de la Institutul de Speologie din Bucuresti. Dintre monitorii de dupa anul 1990 s-au remarcat ing. Vasile Todoran (Cluj-Napoca), Constantin Nastaca (Piatra-Neamt), Constantin Baciuc (Bucuresti) si Eduard Zaiu (Lupeni) – toti absolventi straluciti ai stagiului nostru.

Arhiva Stagiului National de Biospeologie atesta faptul ca în perioada 1987-2001 s-au desfasurat 12 stagii si au primit diplome de absolvire 115 cursanti. Anii cu frecventa maxima au fost 1987 (21 de elevi), 1988 (27 de elevi) si 1994 (15 elevi).

La rezultatele pozitive înregistrate au contribuit foarte mult "îndrumatoarele" ilustrate, redactate special pentru acest stagiul de dr. Stefan Negrea si Dr. Alexandrina Negrea – "îndrumator pentru colectarea, conservarea si recunoasterea faunei subterane terestre" (editia I-a cu 25 de planse – 1988, si editia a doua tehnoredactata de drd. Viorel Horoi, în anul 1995); "îndrumator pentru colectarea, conservarea si recunoasterea faunei subterane acvatice (editia I-a, manuscris cu 17 figuri, 1991, si editia II-a tehnoredactata de drd. Victoria Boitan, 2000); "Introducere în ecologia si protectia mediilor terestre si acvatice (manuscris cu 7 figuri, 1991, nefinalizat). În prezent redactez, în colaborare cu Alexandrina Negrea, o carte de biospeologie pentru toti cei care vor dori sa se initieze sau sa aprofundeze aceasta disciplina întemeiata în anul 1907 de savantul român Emil Racovita. Cartea va contine mai multe cunostinte decât cele trei cursuri mentionate, inclusiv un capitol dedicat special lilieciilor, capitol redactat de drd. Alexandru Petculescu si Victor Gheorghiu. El va fi intitulat "Introducere în biologia mediilor subterane din România", si speram

ca el sa fie finalizat si difuzat cu ajutorul Societatii Române de Speologie-Carstologie, în anul 2002. Cât despre Paleontologia Vertebratelor, fiind o disciplina de sine statatoare, dr. Emanoil Stiuca intentioneaza sa înfiinteze un stagiul separat, în organizarea Societatii Române de Speologie-Carstologie, si bineinteles, si un curs ajutator pentru aceasta disciplina.

În dorinta de a veni în sprijinul viitorilor elevi ai Scolii Nationale de Biospeologie, voi prezenta în continuare scopul si modul de abordare al cunostintelor. Evident, scopul nu este de a împuia capul cursantilor cu denumiri latinesc si grecesc ale vietuitoarelor subterane, ci de a învăta cum sa recunoasca principalele grupe de animale terestre si acvatice din pesterile tarii, dar si din alte medii subterane, cu alte cuvinte sa faca accesibile, la un nivel mediu, cunostintele indispensabile de sistematica zoologica. De asemenea, sa le faca cunoscute notiunile elementare de ecologie subterana ca sa stie cum sa caute fauna în timpul explorarilor speologice, prin ce metode sa colecteze aceasta fauna, cât si ce anume sa ia din animalele gasite în diferiti biotopi, cum sa conserve probele colectate si cum sa le eticheteze corect. De asemenea, cum sa întocmeasca si sa expedieze probele la Institutul de Speologie – singurul autorizat sa la studieze si valorifice stiintific; de ce si cum trebuie protejata delicata fauna de nevertebrate care traieste în mediile subterane, cum se face inventarul faunistic al unei pesteri pentru a putea completa rubricile respective din fisele ce se întocmesc pentru cadastrul national, pastrat la Institutul nostru. Tot la stagiul, cursantii vor fi initiati în sistematica, biologia si protectia lilieciilor si în problematica ocrotirii mediilor subterane terestre si acvatice si a faunei care le populeaza. Altfel spus, elevii vor deprinde cunostintele de baza teoretice (prin prelegeri) si practice (prin aplicatii de laborator si teren) de care au nevoie în timpul explorarilor speologice. Aprofundarea acestor cunostinte o pot face prin studii individuali întorsi acasa si colectiv în cadrul asociatiilor speologice din care fac parte cu ajutorul cartii amintite. Apoi, revenind eventual la urmatorul stagiul al Scolii ca monitori, vor putea sa-si consolideze cunostintele ajutându-i pe lectori sa-i învete pe "boboci" abc-ul biospeologiei.

Daca vom primi la Institut din partea absolventilor probe cu fauna din pesteri recent explorate, cât de putina, dar bine conservata si etichetata, daca acestia vor contribui pe plan local la ocrotirea faunei subterane, inclusiv a lilieciilor, se poate afirma ca principalul scop al Stagiului a fost atins: acela de a instrui speologi amatori capabili sa protejeze si sa colecteze fauna subterana din pesteri la care noi, o mâna de profesionisti, nu avem timp si mijloace sa ajungem. Tin sa subliniez ca adunarea de fauna cavernicola si expedierea ei la Institutul nostru poate da si satisfactii deosebite. Un singur exemplu: Gunther Karban de la Asociatia "Exploratorii" din Resita, ne-a trimis, printre altele, niste crustacee izopode pe care Dr. Ionel Tabacaru, specialist în acest grup, constatând ca apartin unei specii noi pentru stiinta a botezat-o si publicat-o sub numele descoperitorului (*Banatoniscus karbani*). Materiale interesante am primit si de la Vasile Todoran (CSER – Cluj-Napoca), Radu Puscarciuc si Catalin Buzdugan (Montana Onesti), Silvia Boghean (C.S. Bucovina - Suceava), Alfred Schneider (C.S. Crisis Oradea), etc.

În ultima zi a fiecarui stagiul se da un test teoretic, pe baza unei grile, pentru a verifica cunostintele însusite pe perioada Stagiului, precum si un test de laborator, constând în recunoasterea la microscop a principalelor grupe de fauna subterana.

Statiunea stiintifica de la Closani, situata în frumoasa vale a Motrului va asteapta, ca si pâna acum, sa participati la Stagiul de Biospeologie - 2002. Statiunea dispune de circa 30 de locuri de cazare la preturi mici, precum si spatii de campare, fiind dotata cu dusuri, chiuvete si tot ceea ce este necesar pentru a avea conditii optime de lucru.